Sjøfartsdirektoratet
Norwegian Maritime Authority

Rundskriv - Serie R

Rundskriv serie R (regelverk) erstatter tidligere serie F.
I den nye serie R publiseres også relevante lovendringer og konvensjonsendringer.

Mottakere av rundskrivet: (sett kryss)

- ☐ Sdir : Sjøfartsdirektoratet
- ☐ A: 16 spesielt bemyndigete arbeidskontorer
- ☐ U: Utvalgte utenriksstasjoner
- ☐ P: Produsenter av utstyr evt. undergrupper
- ☐ OFF: Offshorerederier / plattformsjefer / operatører
- ☒ Hov Hovedorganisasjoner
- ☐ H.i. Høringsinstanser
- ☐ Andre:

Nr.:	RSR 11-2021
Dato:	30.07.2021
Saksnr.:	2021/61350 - LSV
Opphever:	
Referanse til:	Forskrift 5. juni 2014 nr. 805 om helseundersøkelse av arbeidstakere på norske skip og flyttbare innretninger

Rundskrivet innføres i egen tabell i regelverkssamlingen og oppbevares til neste regelverkssamling.

Endring i helseforskriften § 4 som følge av EU-direktiv 2019/1159 om endring av 2008/106/EF

Sjøfartsdirektoratet har fastsatt endring i forskrift 5. juni 2014 nr. 805 om helseundersøkelse av arbeidstakere på norske skip og flyttbare innretninger (helseforskrift for sjøfolk). Endringen trer i kraft 1. august 2021.

1. Innledning

EU har vedtatt direktiv 2019/1159 av 20. juni 2019 om endring av direktiv 2008/106/EF om minstenormer for sjøfolks opplæring, og om oppheving av direktiv 2005/45/EF om gjensidig godkjenning av sertifikater for sjøfolk utstedt av medlemsstatene.

Direktiv 2019/1159 har virkning fra 1. august 2021 i EØS-området. Endringsdirektivet artikkel 5b nummer 3 medfører et behov for en endring i helseforskrift for sjøfolk (helseforskriften) § 4 andre ledd. Direktoratet har ikke funnet at det har vært behov for å gjøre andre endringer som følge av implementeringen av 2019/1159/EF.

2. Høring

Forslag til endring i helseforskriften ble sendt ut på høring den 7. mai 2021 med høringsfrist til 30. juni 2021. Høringsfristen var kortere enn normalt. Dette fordi endringsdirektivet ville tre i kraft fra 1. august 2021. For å sikre Norges forpliktelser etter EØS-avtalen var det derfor nødvendig med en noe kortere høringsfrist for forskriftsendringen som skal gjennomføre direktivet i norsk regelverk. Forkortet høringsfrist ble vurdert å være i samsvar med Utredningsinstruksen. Forslaget ble sendt ut på intern og offentlig høring samtidig.

Det kom inn ti høringssvar. Hverken Fiskeridirektoratet, Pelagisk Forening, Justis- og beredskapsdepartementet, Forsvarsstaben eller Forsvarsdepartementet hadde noen merknader til høringen. Kystverket hadde bare én merknad; at rederiene må kunne forstå språket helseerklæringene er utstedt på. Maritimt Kompetansesenter Sørøst Norges har svart at ett av deres medlemsrederier hadde innsigelser mot endringen. Rederiet ønsket å videreføre dagens ordning. DNV AS hadde ingen merknader til selve endringen, men påpekte at «DMLC Part I», punkt «2 – Medical certification» må oppdateres i tråd med forskriftsendringen.

To av høringsinstansene hadde merknader til endringsforslaget:

Norsk Forening for Maritim Medisin har uttrykt forståelse for at det ikke diskrimineres mellom leger eller nasjoner innenfor avtaleområdet. De mener imidlertid at krav om tilfredsstillende helse som dokumenteres med skjema som viser at helsetilstanden er undersøkt og dokumentert, må være like for alle sjøfolk og sjømannsleger innenfor EØS.

Det Norske Maskinistforbund (DNMF) uttrykker i sitt høringsinnspill en bekymring for om endringsforslaget vil være i tråd med Norges forpliktelser etter STCW. De peker på at den norske stat ikke kan vike fra minstenormene som er satt av IMO. Forbundet er særlig kritiske til andre setning i endringsforslaget. Uansett mener DNMF at Sjøfartsdirektoratet må sørge for at det opprettes etter kvalitetssikringssystem før implementeringen av forskriftsendringen.

3. Nærmere om forskriftsendringen og direktoratets vurdering av høringsinnspillene

Etter en ny vurdering av regelverket har direktoratet valgt å ta Norsk Forening for Maritim Medisin og deler av DNMFs forslag til følge.

Etter den tidligere ordlyden i § 4 annet ledd ville helseerklæringer utstedt i samsvar med kravene til helseerklæringer i et EØS-land oppfylle kravet til helseerklæring når helseerklæringen var utstedt i hjemlandet eller i siste bostedsland til den som har sitt arbeid om bord. Hvis hjem- eller bostedslandet ikke hadde krav til særskilt helseundersøkelse for den som hadde sitt arbeid om bord, ville en erklæring fra kompetent myndighet i landet bli ansett som gyldig helseerklæring hvis vedkommende myndighet hadde attestert at kravene i forskriften var oppfylt. Dette var en regel som ble tilføyd forskrift om legeundersøkelse av arbeidstakere på skip m.v (1986) ved forskrift 27 jan 2000 nr. 66. Regelen gjennomførte artikkel 10 nummer 2, andre ledd i det nå opphevede direktivet 1992/51/EØF. Sjøfartsdirektoratets har fastsatt nye og strengere krav til, og kontroll med, sjømannsleger med norsk godkjenning. Likevel, artikkel 10 nummer 2 fra det opphevede direktivet 1992/51/EØF, har ved en inkurie fulgt med ved tidligere revideringer av helseforskriften § 4 andre ledd.

Det følger av ny artikkel 5b nummer 3 at helseerklæringer som blir utstedt av andre medlemsstater i henhold til artikkel 11 skal aksepteres av medlemsstatene. I artikkel 11 nummer 1 står det at medlemsstatene skal ha på plass standarder for sjøfolks helsemessige skikkethet, spesielt med hensyn til syn og hørsel. Dette innebærer at alle EØS-land skal ha etablert slike standarder for sjøfolk, og at det bare er helseerklæringer som er utstedt i henhold til artikkel 11 som det er krav til at andre medlemsstater skal akseptere. Regelen gjennomførte 1992/51/EØF artikkel 10 nummer 2, og som har blitt videreført i helseforskriften § 4, andre ledd, andre setning, og i høringsforslaget som ble sendt ut 7. mai 2021, er altså ikke lenger relevant.

Det presiseres her at det med «*helseerklæring*» menes helseerklæring som er utstedt etter fastsatte standarder for sjøfolk, jf. direktiv 2008/106/EF ny artikkel 5b, jf. artikkel 11. Det er allerede underforstått i forskriften, og samsvarer med gjeldende forvaltningspraksis, at det er særskilt helseerklæring for den som har sitt arbeid på skip som aksepteres.

Kravet til aksept av andre medlemsstaters helseerklæringer skal heretter følge av direktiv 2008/106/EF ny artikkel 5b, jf. artikkel 11. Det er direktoratets vurdering at helseforskriften § 4, andre ledd, som fastsatt, er tilstrekkelig for gjennomføring av ny artikkel 5b. Det er videre direktoratets vurdering at ordlyden som er fastsatt, svarer på DNMFs og Norsk Forening for Maritim Medisins merknader til høringen.

Videre, det er Sjøfartsdirektoratets vurdering at Norge oppfyller forpliktelser som følger av STCW-konvensjonen.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser

Det er i første rekke sjømannslegene som berøres av regelendringen. Hensikten med forslaget er effektivisering og forbedring av allerede gjeldende regler, og forslaget antas ikke å medføre økonomiske eller administrative konsekvenser.

Lars Alvestad
fungerende sjøfartsdirektør

Arild Viddal
fungerende avdelingsdirektør